

WROCŁAWSKIE TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII, ODDZIAŁ POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO WE WROCŁAWIU, W ROKU 1957

W r. 1957 ilość członków WrTMH wynosiła 122 osoby, w tym 18 samodzielnych pracowników naukowych, 54 pomocniczych pracowników nauki (w tej liczbie 23 archiwistów), 22 nauczycieli i 28 innych osób. Obok istniejącego już koła terenowego Towarzystwa w Wałbrzychu w styczniu 1957 r. powstało koło w Jeleniej Górze, w stadium organizacji znajduje się koło w Dzierżonowie.

Głównymi kierunkami działalności Towarzystwa były: organizowanie posiedzeń naukowych, akcja wydawnicza, popularyzacja wiedzy historycznej oraz pomoc w zakresie dydaktyki historii w szkolnictwie.

W r. 1957 odbyło się ogółem 8 tradycyjnych piątkowych posiedzeń naukowych Towarzystwa, na których wygłoszono następujące odczyty:

1. K. Małeczynski, *Wrażenia z podróży do Czechosłowacji* — 18 I 1957.
2. M. Pater, *Władze pruskie wobec prasy polskiej na Górnym Śląsku w latach 1860-1871* — 15 II 1957.
3. J. Raba, *Położenie klasy robotniczej na Śląsku w latach 1850-1870* — 1 II 1957.
4. *Dyskusja nad II tomem makiety „Historii Polski” IH PAN* — 5 IV 1957.
5. F. Ryszka, *Uwagi nad położeniem klasy robotniczej na Śląsku (na marginesie książki H. Zielińskiego)* — 27 IX 1957.
6. A. Stasiak, *Rozwój demograficzny Wrocławia w XIX w.* — 18 X 1957.
7. W. Styś, *Czy w rolnictwie śląskim była koncentracja?* — 6 XII 1957.
8. W. Czaplinski, *Sprzedaż urzędów w Polsce w połowie XVII w.* — 20 XII 1957.

Wielki trud włożyło Towarzystwo w przygotowanie zorganizowanej z inicjatywy WrTMH przy współpracy Zakładu Historii Śląska IH PAN oraz Sleszského Ústavu w Opawie i Slovanského Ústavu w Pradze polsko-czeskiej konferencji historyków, która odbyła się 14—15 VI 1957 r. w polskim i czeskim Cieszynie. Szczegółowe sprawozdanie z konferencji zostało opublikowane w poprzednim roczniku „Sobótki”.

W ramach akcji wydawniczej Towarzystwa ukazały się w r. 1957 4 zeszyty „Sobótki” (z. 4 za 1956 r. i z. 1—3 za r. 1957) o łącznej objętości 51 arkuszy. W druku znajduje się kolejny zeszyt serii B „Sobótki”, zawierający teksty źródłowe do dziejów miasta Świdnicy. Następnym zeszytem ma być przygotowywany pod redakcją mgra M. Orzechowskiego zbiór wspomnień autochtonów dolnośląskich. Pod kierunkiem prof. K. Małeczynskiego prowadzone są prace przygotowawcze do wydania bibliografii historii Śląska za lata 1948—1955.

Żywa była działalność popularyzatorska Towarzystwa. Współpracowano z prasą lokalną, publikując w „Słowie Polskim” cykl artykułów poświęconych ludziom dawnego Wrocławia (ukazało się 16 artykułów), a w „Gazecie Robotniczej” cykl o życiu Polonii dolnośląskiej w XIX i XX w. (6 artykułów). Nawiązano kontakt z Towarzystwem Miłośników Wrocławia, pomagając tej organizacji w dziedzinie popularyzacji tradycji mia-

sta. M. in. z inicjatywy Towarzystwa ma wyjść drukiem broszura *Ludzie dawnego Wrocławia*, której część stanowić będą opublikowane w „Słowie Polskim” artykuły.

Ważną rolę w popularyzacji historii przez Towarzystwo odgrywają odczyty publiczne, organizowane w porozumieniu z innymi organizacjami, na które Towarzystwo dostarcza prelegentów spośród pracowników naukowych. Do ważniejszych akcji odczytowych należała seria 5 odczytów z dziejów Wrocławia, wygłoszonych na stworzonym przez TMW Uniwersytecie Powszechnym. Następnie po przejęciu Uniwersytetu Powszechnego przez TWP prelegenci Towarzystwa wygłaszają tam cykl wykładów z dziejów Dolnego Śląska (w r. 1957 wygłoszono 6 wykładów). Współpracując z TWP, prelegenci Towarzystwa wygłosili 4 odczyty popularne o polskości Śląska (w Łądku, Długopolu, Międzygórzu i Dzierżoniowie). O polskości Ziem Zachodnich wygłoszony został również odczyt w Domu Oficera we Wrocławiu.

Bardzo dużo współpracowano z nauczycielstwem dolnośląskim, udzielając systematycznie pomocy ośrodkom metodycznym szkolnictwa przez porady i konsultacje oraz przez akcję odczytową na konferencjach i kursach nauczycielskich. Prelegenci Towarzystwa wygłosili 8 wykładów wakacyjnych na kursie nauczycielskim w Jeleniej Górze. Wykłady te dotyczyły tradycji i aktualnych zagadnień Dolnego Śląska. Na kursie nauczycielskim MODKO we Wrocławiu wygłoszono 5 wykładów z zakresu najnowszej historii Polski i 2 wykłady monograficzne o zagadnieniu kulturkampfu na Śląsku. Wygłaszano również odczyty na powiatowych konferencjach nauczycielskich. Tematyka tych odczytów była różna, zależna od zainteresowań nauczycielstwa (historia Śląska, dzieje najnowsze Polski). Odczyty takie odbyły się w Oławie, Strzelinie, Oleśnicy. Wygłoszono wreszcie 3 odczyty w oddziałach PTH w Wałbrzychu i Jeleniej Górze. W sumie prelegenci Towarzystwa wygłosili ogółem 36 odczytów popularnonaukowych w różnych środowiskach i różnych miejscowościach Dolnego Śląska.

W ramach prac Sekcji Dydaktycznej grupa członków Towarzystwa podjęła się pod kierunkiem prof. E. Małczyńskiej opracować dla PZWS 7 zeszytów tekstów źródłowych z zakresu historii średniowiecza dla użytku szkół średnich.

W skład Zarządu Towarzystwa wchodziłi wybrani na walnym zebraniu w dniu 22 III 1957: prof. K. Małczyński — prezes; dyr. A. Dereń, prof. S. Inglot — wiceprezesa; doc. A. Fastnacht — skarbnik; kand. nauk R. Heck — sekretarz; doc. K. Orzechowski, mgr M. Piotrowska, doc. T. Ładogórski, dr J. Reiter — członkowie Zarządu. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: mgr J. Dudek, doc. A. Galos, mgr B. Turoń. Redakcję „Sobótki” prowadzili jak w latach poprzednich doc. J. Gierowski i prof. E. Małczyńska. Opiekunem koła w Jeleniej Górze był mgr Z. Michniewicz, a koła w Wałbrzychu dr A. Szyperski.

Roman Heck

ZASOBY ARCHIWALNE ŚLĄSKIEGO KONSYSTORZA EWANGELICKIEGO (EVANGELISCHES CONSISTORIUM FÜR DIE KIRCHENPROVINZ SCHLESIEN) W ARCHIWUM PAŃSTWOWYM MIASTA WROCŁAWIA I WOJEWÓDZTWA WROCŁAWSKIEGO

Z końcem 1956 r. zakończono w Archiwum Państwowym we Wrocławiu porządkowanie zasobów Śląskiego Konsystorza Ewangelickiego. Sporządzony inwentarz książkowy objął prawie 26 tysięcy jednostek (blisko 600 metrów bież.), sięgających w. XVII, a kończących się na r. 1945, przy czym 99% opracowanych akt pochodzi z w. XIX i XX. Akta wcześniejsze, przekazane przez Konsystorz w latach 1889 — 1912 do b. Archiwum Państwowego (*Staatsarchiv*) we Wrocławiu, zaginęły wraz z innymi jego zasobami podczas działań wojennych.